

Sint-Maarten
algemeen ziekenhuis
emmaüs

Vroegtijdige zorgplanning

Wat is vroegtijdige zorgplanning?

Nadenken en beslissingen nemen over je huidige en toekomstige zorg en behandeling, noemen we vroegtijdige zorgplanning. Dat doe je samen met je naasten, je behandelende arts en het zorgteam rond jou.

Hoewel de medische wereld continu evolueert, botsen we ook op de grenzen van een behandeling. In zo'n situatie is het belangrijk om naar je persoonlijke noden en behandelwensen te kijken.

- Hoe kijk je naar je zorg en behandeling?
- Wat zijn je wensen als je toestand ongeneeslijk wordt?
- Wat als je zelf niet meer kunt zeggen wat je wil?

Het kan heel zinvol zijn om daar op tijd over na te denken en je wensen af te stemmen met je naasten. Het zorgteam kan je daarbij helpen als je dat wenst.

Wanneer starten met vroegtijdige zorgplanning?

In de praktijk gebeurt vroegtijdige zorgplanning meestal als je geconfronteerd wordt met een ernstige diagnose of als je op een bepaald moment in je ziekteproces keuzes moet maken. Je kunt er echter ook mee starten als je nog gezond bent, bijvoorbeeld door er samen met je huisarts over te spreken.

Wanneer je in het ziekenhuis bent opgenomen, willen we graag weten hoe je naar je ziekte en behandeling kijkt. Door er samen over te praten, leren we je beter kennen en kunnen we jou ondersteunen bij het nemen van de voor jou juiste beslissingen.

Met wie kun je praten over vroegtijdige zorgplanning?

Spreek over je wensen met je naasten. Zij spelen immers een belangrijke rol als je wilsonbekwaam zou worden. Heb je twijfels over hoe je dat het beste aanpakt? Laat het ons weten. Je zorgteam kan advies geven en helpen.

Concrete afspraken worden altijd besproken met je behandelende arts of huisarts.

Hoe kun je aan vroegtijdige zorgplanning doen?

Mondeling: spreek erover

Overeenkomstig de wet op de patiëntenrechten van 2002 moet je jouw toestemming geven voordat een arts een behandeling kan starten. En kun je dus ook een behandeling weigeren.

Spreek over je huidige en toekomstige zorg- en behandelwensen met je zorgverleners. Zij zullen ze noteren in je medisch dossier.

Schriftelijk: wilsverklaring

Je kunt documenten opstellen voor het geval je op een bepaald moment niet meer in staat bent om zelf mee te beslissen. Het opschrijven van je wil noemt men een wilsverklaring.

Als je op voorhand niet gesproken hebt met je behandelende arts over je wensen of geen wilsverklaring hebt opgemaakt, en je dus geen aangestelde vertegenwoordiger hebt, zal de behandelende arts in het geval je wilsonbekwaam wordt praten met je naasten over medische beslissingen.

‘Naasten’ worden opgedeeld in een wettelijke volgorde: als eerste de bewindvoerder (als die er is), daarna je samenwonende partner, je meerderjarig kind, je ouders, je meerderjarige broer of zus, de betrokken beroepsbeoefenaar na interprofessioneel overleg.

Er bestaan vijf wettelijke wilsverklaringen die je vooraf kunt opstellen:

1. Wilsverklaring over het weigeren van een behandeling: negatieve wilsverklaring

De negatieve wilsverklaring kan gebruikt worden als je in een later stadium van je ziekte niet meer bewust zou zijn of je wensen niet meer kunt uiten, bijvoorbeeld bij coma of dementie.

- De negatieve wilsverklaring is juridisch bindend voor de arts, wat wil zeggen dat de arts het moet volgen.
- De negatieve wilsverklaring is onbeperkt geldig in de tijd en kan op elk moment door jou aangepast worden.
- Online vind je verschillende voorbeelden van dit type wilsverklaring die je kunt printen.

2. Wilsverklaring over euthanasie bij onomkeerbaar coma: positieve wilsverklaring

Met de positieve wilsverklaring vraag je een handeling van de arts. Die is juridisch niet bindend voor de arts, waardoor die kan weigeren.

- De positieve wilsverklaring is onbeperkt geldig in de tijd.
- Er bestaat een wettelijk formulier voor de positieve wilsverklaring. Dat formulier kun je vragen aan een zorgverlener of opvragen bij je gemeente.

Je kunt deze ook zelf downloaden en printen via www.health.belgium.be

Zoekterm: formulier van wilsverklaring euthanasie

De positieve wilsverklaring is vooral bedoeld voor als je later in een onomkeerbaar, langdurig coma zou komen als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, hartstilstand of beroerte.

Het is niet hetzelfde als een actueel verzoek tot euthanasie, wat je moet opschrijven als je een bewuste, huidige vraag naar euthanasie hebt.

De negatieve en positieve wilsverklaring zijn relevant voor een vroegtijdige zorgplanning.

Er bestaan daarnaast nog drie andere wilsverklaringen:

3. Wilsverklaring over orgaandonatie

4. Wilsverklaring over het schenken van uw lichaam aan de wetenschap

5. Laatste wilsbeschikking (ook wel 'attest van wijze van teraardebestelling en/of rituelen' genoemd).

Heb je vragen over een van de drie bovenstaande wilsverklaringen?

Contacteer dan de sociaal werker van je verpleegeenheid, de sociaal werker van je ziekenfonds of je huisarts.

Hoe je wensen laten opnemen in je medisch dossier?

Elektronisch medisch dossier

In je elektronisch medisch dossier van AZ Sint-Maarten is een centrale plaats voorzien waar de arts en andere hulpverleners je huidige en toekomstige wensen kunnen noteren. Geef je wilsverklaringen aan je behandelende arts, die zorgt ervoor dat ze in je elektronisch dossier worden gescand.

Het is belangrijk om met je arts te praten over je wilsverklaring. Zo is het voor beiden duidelijk wat de precieze motieven en verwachtingen zijn.

Praat er ook thuis over met je naasten en je huisarts.

Originele documenten

De originele documenten hou je het beste zelf bij. Maak de wilsverklaring in voldoende exemplaren op, zodat je ze kan bezorgen aan belangrijke zorgpartners (familieleden, huisarts, ziekenhuis, woonzorgcentrum).

De wilsverklaring over euthanasie kun je ook laten registreren bij je gemeentebestuur, maar dat is niet verplicht.

Je wensen vertalen naar je medisch zorgplan

Wat in je eventuele wilsverklaring staat en wat je samen mondeling bespreekt, vertaalt de arts naar een medisch beleid, waarin staat wat wel en niet meer zal worden gedaan in je behandeling.

In je medisch dossier staat dan een codering over therapiebeperving. Dat is een belangrijke code, opgesteld door je behandelende arts, waarin staat welke behandelingen wel of niet meer worden gedaan. Voorbeelden zijn: geen reanimatie meer, al dan niet opname op intensieve zorg, al dan niet starten met antibiotica, enkel nog comfortzorg ...

Het invullen van de therapiebeperving is bedoeld om medisch zinloos handelen te vermijden. De therapiebeperving is heel belangrijk in dringende situaties en voor de artsen die voor je zorgen in afwezigheid van je behandelende arts.

Je kunt als patiënt of als familielid geen medisch nutteloze behandeling eisen van je behandelende arts. Het stoppen of niet meer starten van een medisch nutteloze behandeling kan een grote emotionele impact hebben. Daarom is het belangrijk dat je arts dit op tijd met jou en jouw familie bespreekt, zodat iedereen voorbereid is in mogelijke acute crisissituaties.

Je wensen aanpassen

Vroegtijdige zorgplanning is geen eenmalig gesprek, of geen eenmalig neerschrijven van je wensen en noden. Als je in de loop van de behandeling of in de loop van je levenstraject een andere invulling wil geven aan je toekomstige zorg- en behandelwensen, aarzel dan niet om daarover opnieuw te praten met je arts of een andere zorgverlener. Afspraken kunnen dan worden herzien of veranderd.

We hopen dat deze brochure een aanzet is om je wensen rond zorg en behandeling te bespreken met je zorgverleners.

Contact

Als je nog vragen hebt, contacteer dan de zorgverleners van je verpleegeenheid, de sociaal werker of het palliatief support team.

Publicatie met toestemming overgenomen van UZ Leuven.

AZ Sint-Maarten
Liersesteenweg 435
2800 Mechelen

tel. 015 89 10 10
azsintmaarten@emmaus.be
www.azsintmaarten.be

© **vzw Emmaüs - AZ Sint-Maarten**

Overname van deze tekst en/of illustraties voor commerciële doeleinden of voor gebruik in een publicatie is enkel mogelijk na toestemming van de directie van AZ Sint-Maarten.

In ieder ander geval moet de bron vermeld worden.

vzw Emmaüs - Edgard Tinellaan 1c - 2800 Mechelen
RPR Antwerpen-Mechelen - BE 0411.515.075

NB129 27-07-2023